

 Presentació FUNDACIÓ JAUME BOFILL

Estat de l'educació a Catalunya Anuari 2016

Bernat Albaigés i Francesc Pedró
Directors de l'Anuari

Dues preguntes

- Quins han estat els efectes de la crisi econòmica sobre l'educació a Catalunya?
  - La reducció de la despesa ha dut a un empitjorament de les condicions d'educabilitat i de treball dels docents
  - Però el sistema educatiu, i el professorat, han respost amb resiliència als efectes de la crisi econòmica sobre l'educació
- En un context de recuperació, quines haurien de ser les prioritats per a la reinversió educativa?
  - La recuperació econòmica és una oportunitat per apropar la despesa educativa a nivells europeus

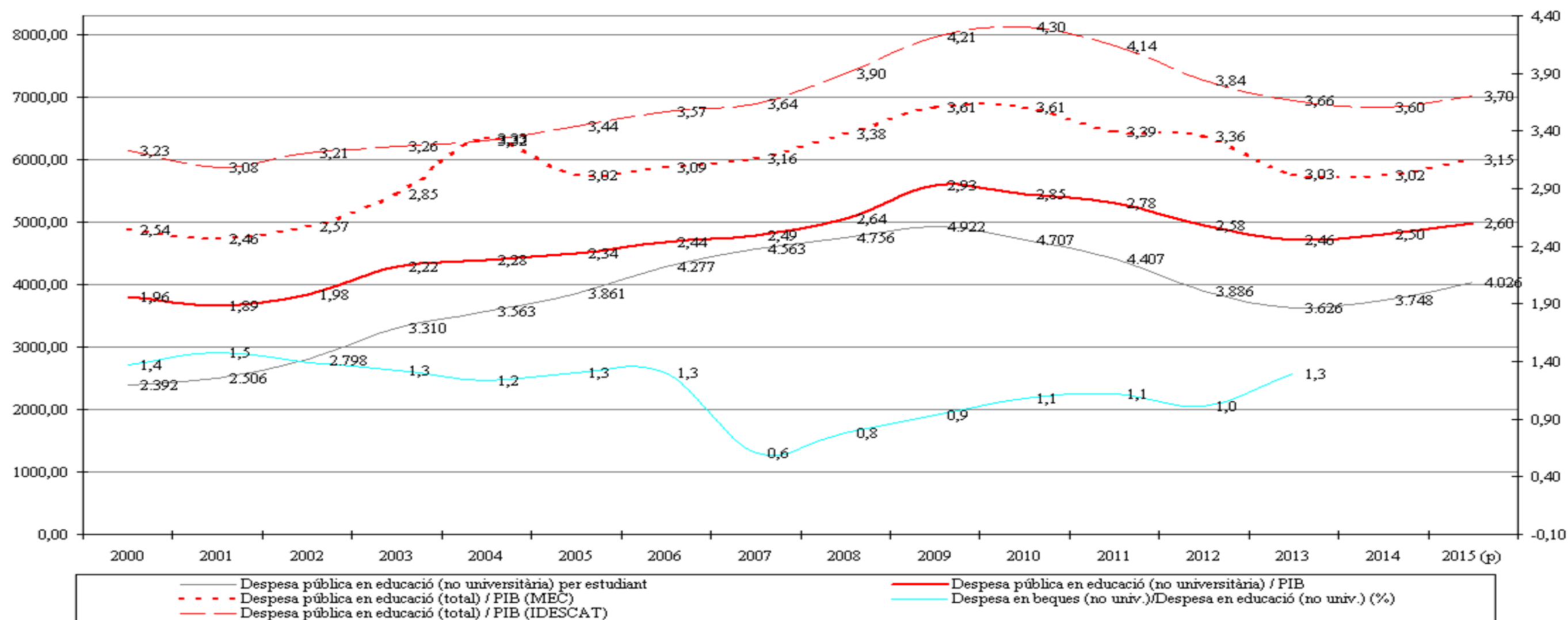

ELS EFECTES DE LA CRISI

Les polítiques d'austeritat han portat a una reducció dràstica de la despesa pública en educació.

Al 2014 es va invertir un 21,7% menys en educació que al 2009

Evolució dels indicadors de despesa pública en educació a Catalunya, 2000-2015

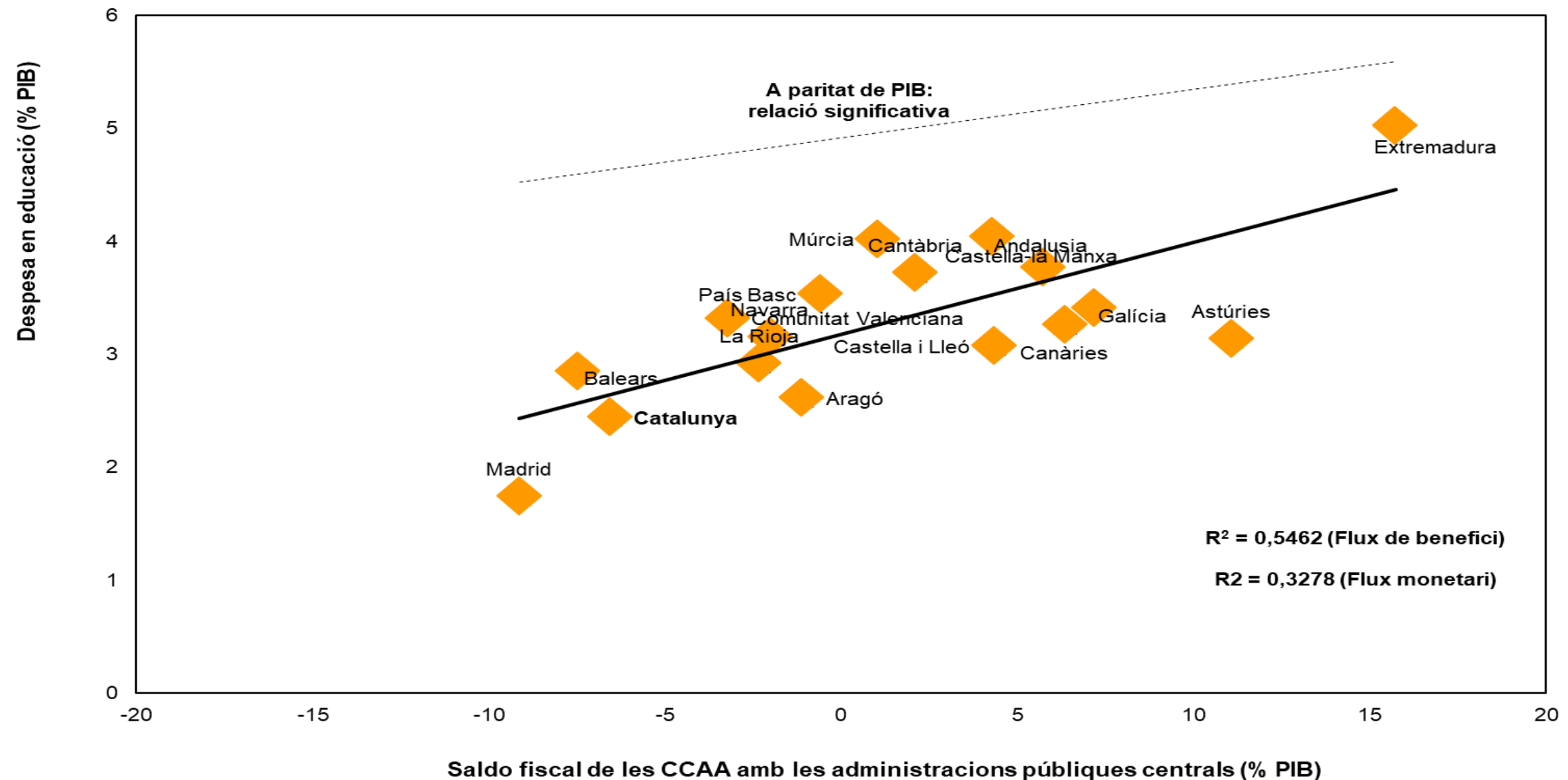

Font: Elaboració a partir de dades del Ministeri d'Educació, l'Institut Nacional de Estadística i l'Eurostat. Nota: Les dades de despesa pública estan extretes del Ministeri d'Educació, de l'estadística "Gasto público en educación en España", que conté una partida sense regionalitzar. S'incorpora, però, l'estimació que també fa l'Institut d'Estadística de Catalunya

El model de finançament de Catalunya continua limitant la seva capacitat d'inversió educativa

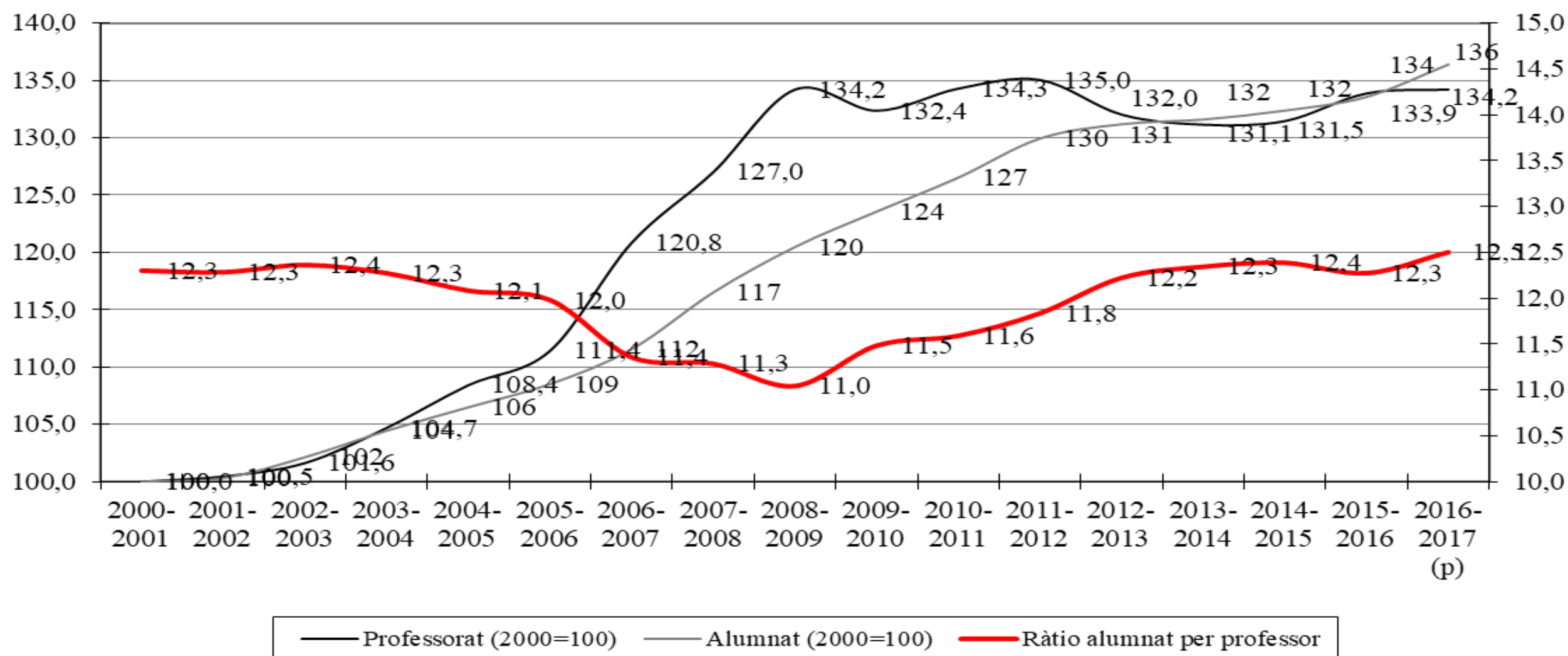
Relació entre la despesa en educació sobre el PIB i el saldo fiscal (flux de benefici i flux monetari) amb les administracions públiques centrals sobre el PIB per comunitats autònomes (2013)

Font: Elaboració amb dades del Ministeri d'Educació i del Ministerio de Economía y Hacienda (2008). Las Balanzas Fiscales de las CCAA españolas con las administraciones públicas centrales 2005, publicat a Madrid el 15 de juliol de 2008.

El professorat ha patit directament les reduccions

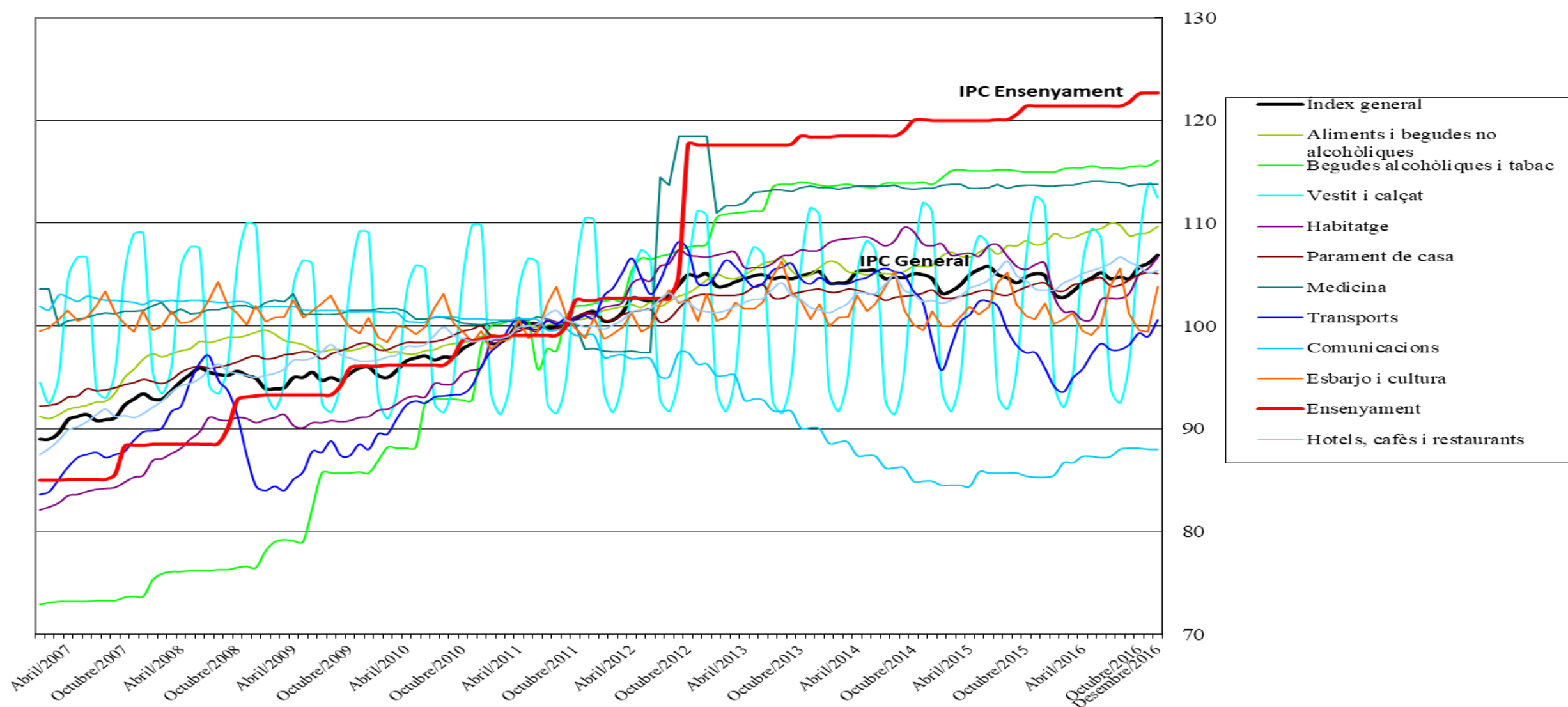
Evolució de la ràtio d'alumnat per professor d'ensenyaments de règim general i del nombre d'alumnat i professorat a Catalunya, 2000-2001 a 2016-2017

Font: Elaboració amb dades del Ministeri d'Educació

La reducció de la inversió pública en educació explica l'augment de la despesa privada

Evolució de l'Índex de Preus de Consum (IPC) per àmbits a Catalunya, 2007-2016

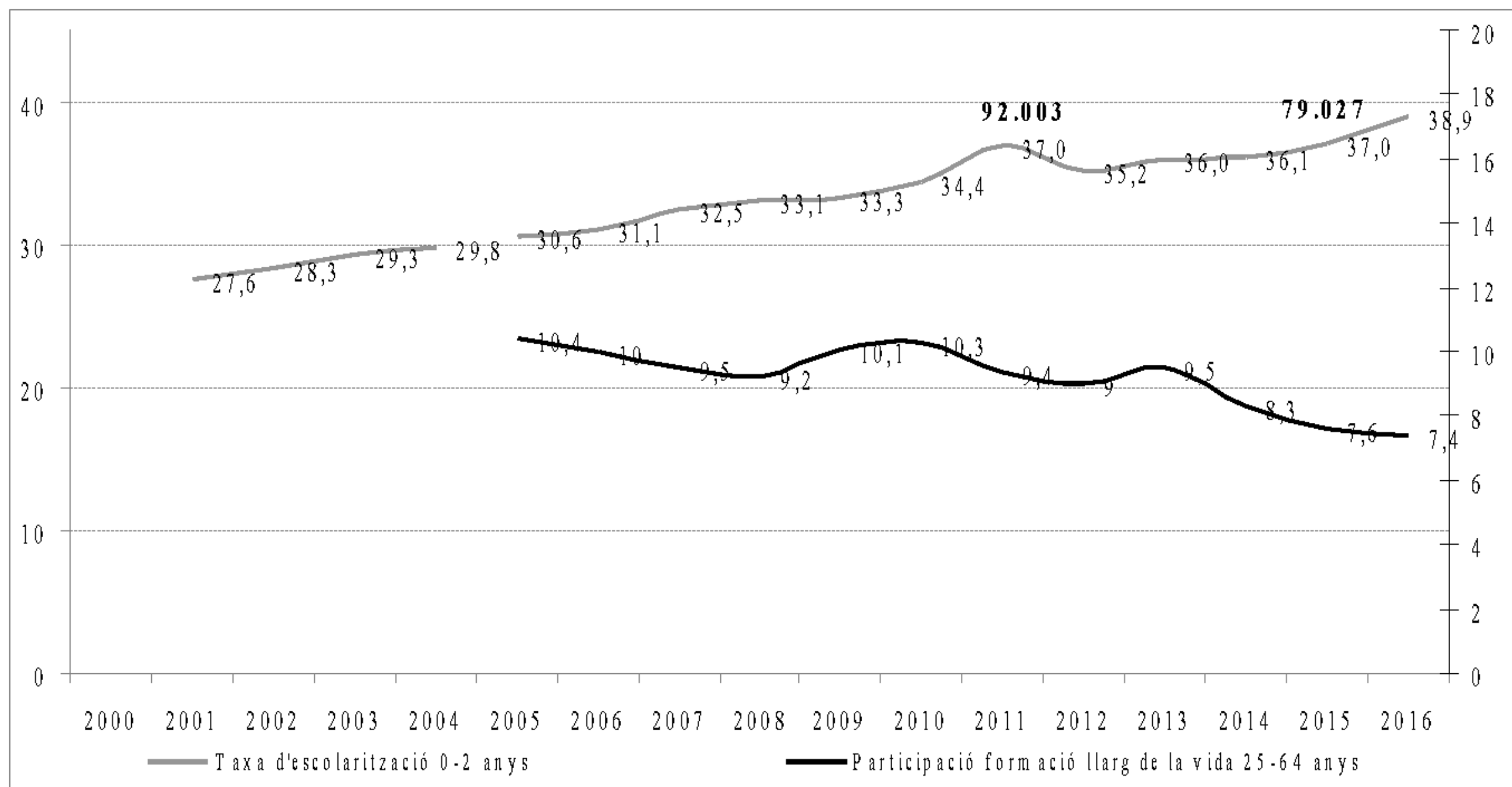
Font: Elaboració a partir de dades de l'Idescat.
Nota: IPC Base 2011=100.

L'efecte més clar de la crisi es deixa sentir en la participació en l'educació i és ambivalent.

Un primer efecto és d'estancament en la participació

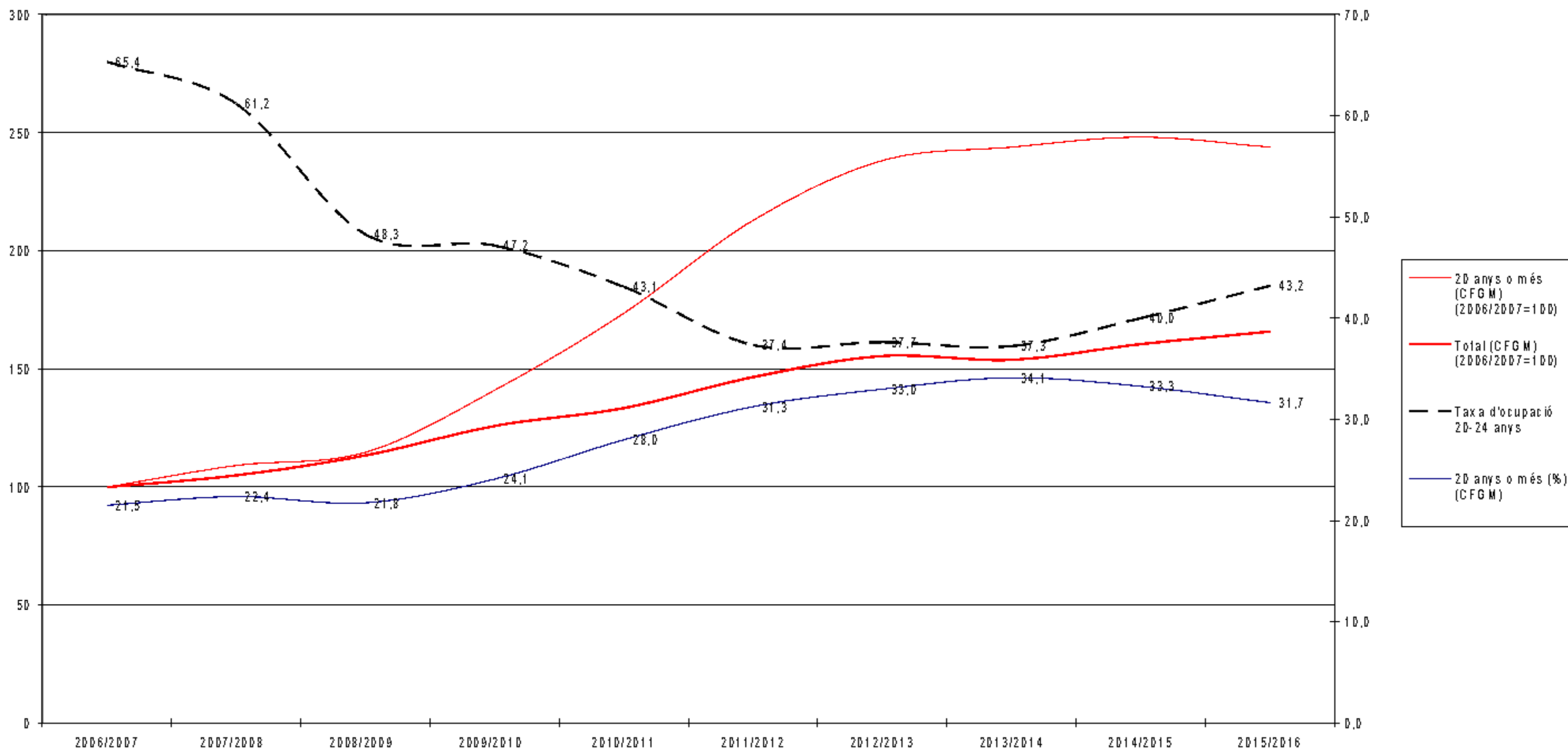
Evolució de les taxes d'escolarització 0-2 anys i de la participació a la formació al llarg de la vida.

Font: Elaboració a partir de dades del Departament d'Ensenyament i Ministeri d'Educació.

Un segon efecte és la substitució

Evolució de la demanda dels cicles formatius de grau mitjà

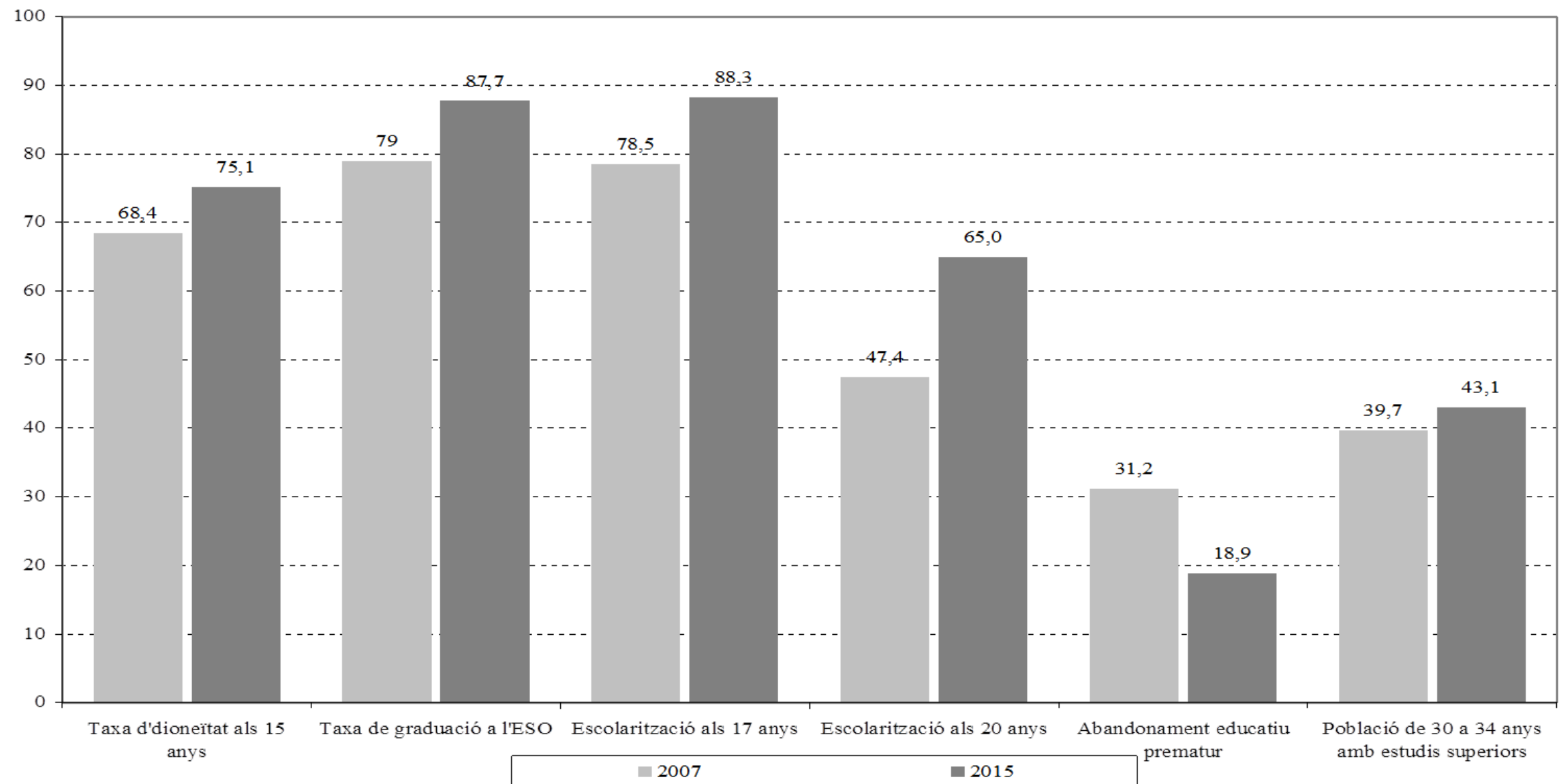
Font: Elaboració a partir de dades del Departament d'Ensenyament i del Ministeri d'Educació.

Els resultats educatius han millorat en aquests anys:

- **la taxa d'idoneïtat ha passat del 68% al 77%;**
- **la graduació a l'ESO del 77% al 88%;**
- **els resultats d'aprenentatge també han millorat, tot i que més modestament.**

Les trajectòries escolars dels alumnes han millorat en els darrers anys

Evolució de diferents indicadors de resultats en les trajectòries escolars a Catalunya, 2007-2015

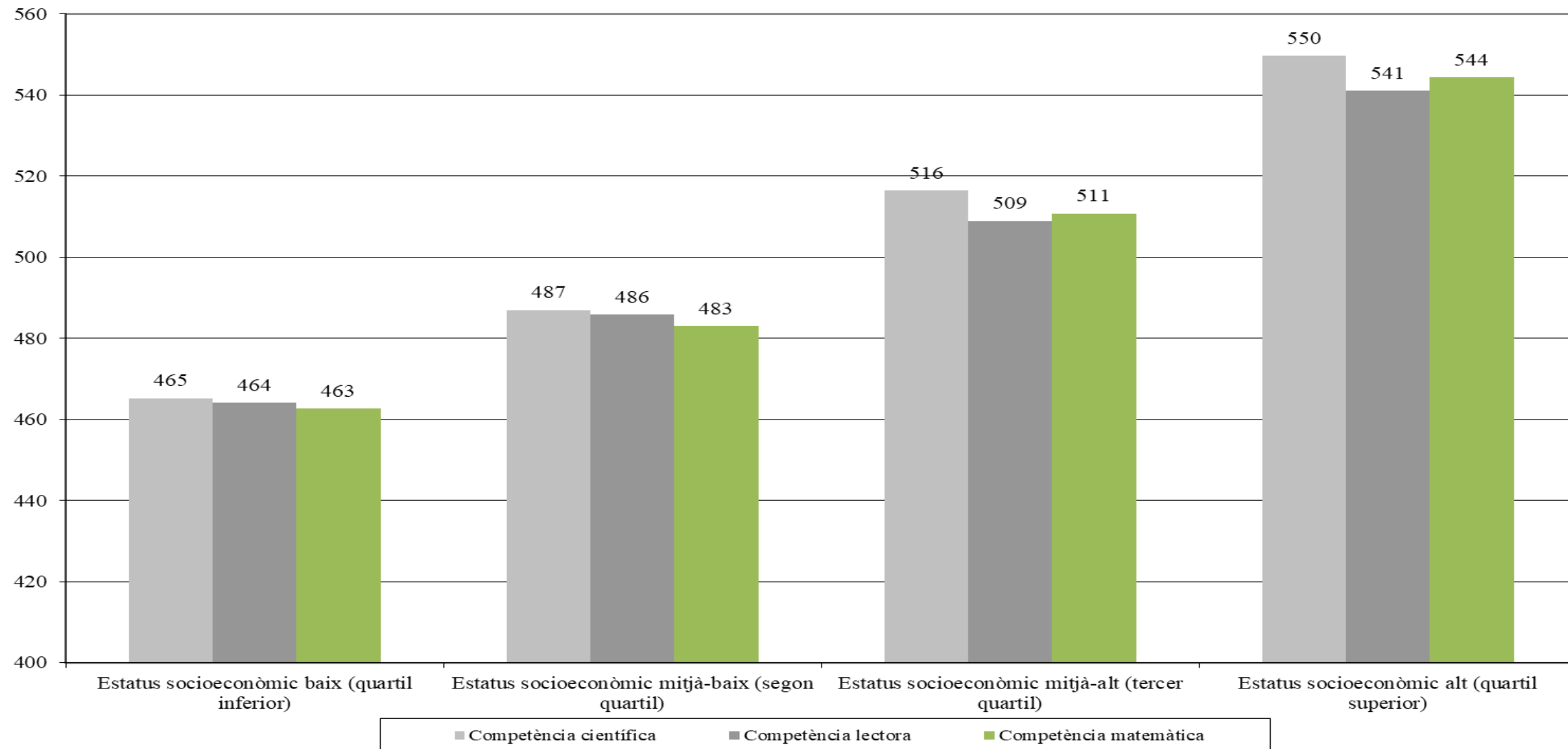
Font: Elaboració a partir de dades del Departament d'Ensenyament, del Ministeri d'Educació, d'Eurostat, de l'Institut d'Estadística de Catalunya i de l'Institut Nacional d'Estadística.

El sistema educatiu a Catalunya, i el seu professorat, han respost amb resiliència als efectes de la crisi econòmica sobre l'educació

Els efectes més profunds de la crisi en matèria d'equitat poden seguir latents

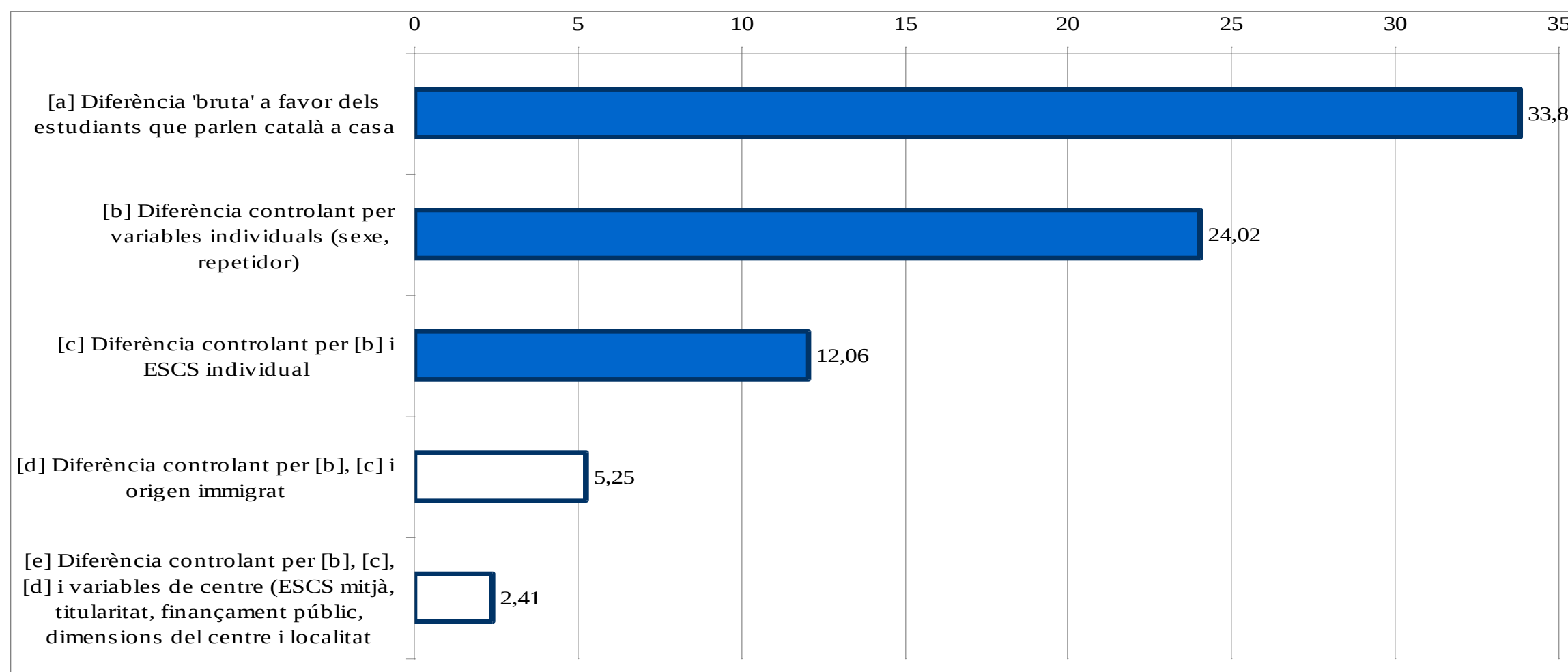
Puntuacions en les competències científica, lectora i matemàtica a les proves PISA 2015 en funció de l'estatus socioeconòmic de l'alumnat (ESCS) a Catalunya (2015)

Font: OECD PISA 2015

La immersió fa que la llengua no sigui un factor d'inequitat: no existeixen diferències significatives en aprenentatge en funció de la llengua parlada a casa

Diferència de puntuacions en matemàtiques a favor dels estudiants que parlen català a casa a Catalunya (2015)

Les columnes en color fosc són aquelles en que les diferències són estadísticament significatives.
Font: Elaboració pròpia a partir de dades OCDE-PISA.

Per què l'empitjorament de les condicions d'educabilitat no ha impedit la millora dels resultats?

Tres possibles raons

1. És massa d'hora per a percebre cap efecte significatiu de la crisi sobre els resultats.
2. L'augment significatiu del nivell educatiu de la població a Catalunya durant la crisi, per bé que pugui semblar paradoxal, ha tingut un efecte molt positiu sobre els resultats de l'educació escolar.
3. Els previsibles efectes negatius han estat compensats per un millor funcionament intern del sistema escolar i, particularment, de l'actuació professional docent.

LES PRIORITATS PER A LA REINVERSIÓ

Cal un augment del finançament públic de l'educació fins arribar a nivells equiparables a la mitjana europea: 5,1% del PIB.

La sortida de la crisi ha de ser una oportunitat per a reconsiderar els elements que bloquegen la millora de la qualitat i de l'equitat del sistema

1. La millora de resultats educatius del sistema és funció, en bona mesura, de la millora dels aprenentatges de l'alumnat socialment menys afavorit.
2. La qualitat de la provisió escolar és funció directa de les competències professionals dels docents.
3. La segregació escolar és un fre al a la millora de l'èxit educatiu econòmic i a la cohesió social del país.
4. El dret a l'educació és incompatible amb un ensenyament bàsic que no és realment gratuït.
5. El nivell d'educació de la població adulta és un dels determinants més clars dels resultats escolars.
6. Una part dels bons resultats dels nivells d'escolarització post-obligatòria podrien amagar un efecte de substitució.

Si disposéssim de 1.500 milions d'euros d'inversió pública addicionals ens situarien en el 4,4% del PIB català (% com el d'Espanya).

Què podríem fer amb una inversió addicional en educació aproximada de 1.500 milions d'euros?

- 1. Universalitzar l'accés a l'educació infantil de primer cicle, prioritzant els infants en risc d'exclusió**
- 2. Garantir la gratuïtat efectiva de l'ensenyament obligatori.**
- 3. Millorar la personalització de l'ensenyament, l'acompanyament a l'escolaritat i les competències docents, especialment durant l'ensenyament obligatori**
- 4. Augmentar els recursos destinats als centres d'alta complexitat**
- 5. Universalitzar l'accés i la compleció dels ensenyaments secundaris postobligatoris**

 Presentació FUNDACIÓ JAUME BOFILL

Moltes gràcies

Bernat Albaigés i Francesc Pedró
Directors de l'Anuari